

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTÉ:
Elin Wägner,
Elinbeth Tamm,
Ada Nilsson,
Honarine Hermelin.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.

ANSVARIIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helg i Morgon.
Sussplan 1-3, 2 tr., Stockholm.
Tel. N. 48 42, 182 43.

ADVOKATER

Ladameder av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh: Eva Andén,
Härskulegatan 14 (d. L. Vattug),
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskaver,
Sovringsningar och testamenten. För-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
företagningar.

Advokat Hugo Lindberg

KUNGSGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. Väkel: N. 333 15.

Cyril Holm

Birger Jarls gatan 10, 5 tr.
Telefon: O. 83 65 • O. 84 65

TANDLÄKARE

TANDLÄKARE
HARRY KLEIN
Kungsgatan 17, 3 tr.
Tel. 62 40.

TANDLÄKARE
Else Widman-Rupertz
Norr Mälarsänd 74 v
[Ingång: Baltzar v. Flatsgatan 1]
Mottagningstid enl. överensk. pr. K. 729

TANDLÄKARE
Karl Gison Diamant
Kungsgatan 72, 5 tr.
Mottag. efter överensk. pr. 16 66.

TANDLÄKARE
TORSTEN BORG
Hornsgatan 33 A, 4 tr. (buss).
Mottag. enligt överenskommelse
pr. tel. S. 41142 92.

TANDLÄKARE
BENGT LINDBERG
Alviksvägen 116, Applebyen.
Mottagning efter överenskommelse
pr. tel. A. 12 77.

Tandläkare
**EMIL LINDBLADS
PRIVATKLINIKER**

Stockholms största och modernaste
tandkliniker för alla samhällsklasser.
Catermalin:
Kornedalsväg 16. Tel. 728 50, 728 78
Kungsholmen:
Hantverkarg. 37, Tel. K. 37, K. 37 78
(Gästgästgatan 5, Kungsholms läroverk)
Mottag. 8.30-9, 1.30-2, 6-7.
Tandvård behandlas hela dagen 8-7
Lördags stängd 4 (Kornedalsvägen 2).
Kostnadsfri rådgivning.
Erfaren v. tandläkare.

LÄKARE

Införd genom Stockholms Läkarförbund

Doktor Dagmar Palmgren
Spec. Hud- och könssjukdomar.
Mottag. vard. 8.30-9.30, 3.30-5.30.
Ännan tid enl. överensk. pr. tel. 78 86.
Kungsgatan 35, 6 tr.

Den 12 dec. 1931.

Lika rätt och
möjligheter.

Frågan om de nyupprättade flick-
läroverkens organisation har tagits
upp av ett stort antal kvinnoorgani-
sationer, vilka i en skrivelse till
konungen hemställat, att också flick-
läroverken måtte anordnas med dub-
bel anknytning till folkskolan — på
samma sätt som motsvarande goss-
och samläroverk. Det är icke en-
dast de fackbetonade organisation-
erna, såsom Fredrika Bremerför-
bundets Stockholmskrets, Svenska
Kvinnors Medborgarförbund, Sver-
iges Husmoderföreningars Riksför-
bund, Akademiskt bildade Kvinnors
förening och Stockholms Högskolors
kvinliga Studentförening samt
Svenska Kvinnors Centralförbund
för tyssak kulor utan även politiskt
inriktade föreningar såsom Moderata
Kvinnoförbundet i Stockholm, All-
männa Valmansförbundets centrala
Kvinnoråd och Svenska Kvinnors
Vännerförbund. Vidare märkes den
pedagogiska sammanslutningen
Stockholms lokalförbund av Sver-
iges flick- och samskolors lärarinne-
förbund och i syftet instämmer Cen-
tralstyrelsen för flick- och samsko-
lelserörelsen.

I skrivelsen framhålls, att den
närvarande organisationen av de lä-
roverk, som äro avsedda utesutan-
de för kvinnlig ungdom innebär ett
extra betingande av och en otrivsam
mot flickorna. I motsats till motsva-
rande gossläroverk ha dessa flick-
skolor endast fyraårig realskola med
anknytning till sexårig folkskola
samt — med undantag för en latin-
linje vid flickläroverken i Stockholm
och Örebro — endast tredrig gym-
nasium med anknytning till avslutad
realskola. Detta står helt i strid
med den princip om likställighet med
män gossar och flickor, för vilken
riksdagen uttalar sig och som också
illämpas i ett stort antal städer med
samläroverk. För många flickor vor-
de äskert den femåriga realskolan —

etter fyraårig bottenskola — samt
därpå fyraårigt gymnasium fördel-
aktigare än en sexårig bottenskola,
fyraårig realskola och tredrig gym-
nasium. Valrihet beträffande den
lämpligaste skolförmen borde i varje
fall tillåtas för flickor likväl som
för pojkar.

Statsministerns svar på framställ-
ningen innehöll, att frågan icke skul-
le komma att föreläggas 1932 års
riksdag, bl. a. därför att det pågår
vissa utredningar i saken, vilkas re-
sultat först måste avvägas. Han
trodde emellertid att frågan så små-
ningom skulle » mogna av egen
tyngd ».

Tidevarvet har för sin del under
alla de år skoleformen stått på dag-
ordningen uttalar sig för önskvärd-
heten av största möjliga valfrihet i
fråga om skolförmen och största
möjliga smidighet i undervisnings-
organisation. För både gossar och
flickor. Vår ståndpunkt till denna
fråga kan ännu uttryckas med sam-
ma ord, vilka vi med anledning av
1928 års proposition i skolförägar-
utvalde och sedan dess vid upprepade
tillfällen haft anledning understryka:

»Frågan om anknytningen till bot-
tenskolan syns oss av jämförelsevis-
ning vikt mot frågan om ett snu-
diga system, som ger utrymme åt
vars och ens arbetsförmåga och ar-
betstakt — — — När denna fråga
blir löst för både bottenskola och
högre skola, då är udden bruten i
striden om bottenskolans längd och
den högre skolans anknytning.

Men till dess — finns det någon
rimlig och saklig anledning att inte
hålla med glädje våra yr valfrihet
— — — Hur kan någon som läm-
nar för en sak — från vilket läger
det vara må — vilja denna sak så
illa, att den genom att undertrycka
en annan måste bli syndabock för
alla misslyckanden och olägenheter,
som varje övergång från teori till
praktik måste medföra.»

Till detta vilja vi foga vår även-
ledes mångfaldiga gånger framförda
äskit att varken den fyra- eller fem-
åriga realskolan med examen slut-
giltigt löser skolproblemet, varken
för flickor eller gossar. Vi måste i
stor utsträckning få fram en exami-
nerings linje med praktisk kompetens
linje för både gossar och flickor.
Även gossarna behöva komma i å-
njutande av en sådan linjes fördel-
ar. Och blir kompetensen olika för
gossar och flickor kommer detta för
konkurrensens skull att tynga ett
oproporionerligt stort antal flickor
att gå examensvägen.

Steriliseringslag obehövlig.

Medicinalstyrelsen ger värdefulla riktlinjer.

Den i Sverige tydligen ganska
D segslutna steriliseringsfrågan
har äntligen tagit ämnet ett steg fram-
åt genom Kungl. Medicinalstyrel-
sens nyligen avgivna yttrande över
det sakkunnighetsförslag till sterilis-
eringslag, som avgavs den 30 april
1929.

Sakkunnighets förslag går som be-
kant ut på, att sterilisering låg före-
tagas dels »å grundad anledning
föreligger antaga, att någon på
grund av arvsanlag skall komma att
bli sina barn övertro försämsjuk-
dom, sinnesslöhet eller föllandesot,
som gör dem oförmögna att taga
vård om sig själva», dels »och »sär-
skilt på grund av sjukdom, som
ovan sagts, är varaktigt ur stånd att
handhåva vården om sina barn
och skall äro att antaga att sjukdo-
men är ärftlig». Tvångsterilisering
föreligger icke i lagförslaget, vilket
svårare går så långt i motsatt rikt-
ning, att det icke medgiver sterilis-
ering av någon, som ej »med insikt
om åtgärdens innebörd samtyckt
därill».

Tillstånd till sterilisering skall på
skriftlig ansökan, åtföljd av läkarin-
tyg och vederbörandes skriftliga
samtycke meddelas av medicinalsty-
relsen och gäller endast för viss tid.
Operationen, som icke får innefatta
kastning, skall verkställas å lasar-
rum eller sjukstuga och den opere-
rande läkaren har att till medicinal-
styrelsen däröver insända rapport.
Sakkunnige förreda för övrigt den
meningen att utan en särskild steri-
liseringslag är detta inget enligt
svensk rättsuppfattning även med
vederbörandes samtycke så gott som
undantagslöst rättsstridigt, och hän-
föret till svår kroppsskada som om-
förmåes i 14 kap. 10 § strafflagen.

Medicinalstyrelsen, som först in-
fordrat yttranden av rikets samliga
hospitalsdirektioner, Svenska läkär-
sällskapet, Centralstyrelsen för Sve-

riges läkarförbund och Psykiatriske
föreningen, erinrar till att börja med
om, att såväl från Svenska läkär-
sällskapet som från personer med aukto-
ritativ juridisk sakkunskap hava
gjorts väsentliga trenne invändning-
ar mot det föreliggande lagförsla-
get. Den första är att den rashy-
gieniska principen givits ett domi-
nerande inflytande, den andra att in-
sikten om steriliseringsåtgärderna
innebörd gjorts till villkor för förlä-
randets tillämpning och den tredje
att en legalisering av sterilisations-
åtgärder i de av lagförslaget angivna
fallen skulle kunna medföra en krimi-
nalisation av andra fall, där in-
greppet skett på andra grunder.

Styrelsen skänker helt och fullt sin
anslutning till den andra punkten,
menande att upprätthållandet av
denna fördrän skulle leda till sådana
konsekvenser, att lagens tillämpning
i de grup, inom vilket det största
gagnet vorde att förvanta, nämligen
de sinnesslöa, skulle i väsentlig grad
inskränkas, för så vitt tilläggen la-
gens föreskrift i detta avseende icke
bleve en död bokstav.

Vad den första erinringen beträ-
far påpekar styrelsen, att såväl i den
ursprungliga motionen som i riksdags-
ens skrivelse och statsrådets anför-
rande till statsrådsprotokollet de
»ociala skälerna för ifrågakvarande
lagstiftning framhållits i första rummet.
De rashygieniska skälerna domi-
nerande roll i lagförslaget synes för
styrelsen vara ett förkastat steg, en
överskattning av det vetenskapliga
fundamentet och den praktiska till-
ämpningen av ärlighetsforskin-
gen. De misförhållanden, vilka
närmast föranledde den föreliggande
utredningen äro, säger styrelsen,
är humanitär och social synpunkt så
påfallande och ofta så motbudande
att de synas i och för sig utgöra
fullgoda skäl för steriliseringsåtgärd.
Förutom sinnessjuka och sinnes-

Svenska Kvinnors
Vännerförbunds
Centralstyrelse- och Landsmöte

äger rum lördagen och söndagen den 9-10
januari 1932 å Årsta, Smålandsgatan 20,
Stockholm.

Liliesjöes

Parfumeri- och Sjukvårdsaffär
STOCKHOLM

Butiker:
Fridhemsgatan 16 — Tel. Kh. 59 82
Hantverkargatan 45 — Tel. Kh.
59 85
Sveavägen 100 — Tel. Va. 170 25.
El. värmeledare — Rättskian —
Kamehärssartrikar — Urtebutikhallar
— Smedstyggar för damor —
Allt i branchen.

S:t Görans Begravningsbyrå
Jenny Larsson
FLEMINGSGATAN 60.
Tel. K. 47 24
Ombesörjer allt vid dödsfall.
Eldbegängelse. Balsamerings.

Konstutställning

Åstid Lindgren, oljemålningar,
Otto Strandberg, skulpturer,
St-repagan 26, öppnas fredagen
den 4 dec.

Restaurant Damberg

MATSALEN i tr.
Lunch 1:00 - Diner 2:50 - Supp 2:25
Dagligen Middags- och Aftronkonst

Davidsons möbler

St. Eriksplan 15
talar för sig själva
i stil som kvalitet.

Niels Hellmans Bokbinderi

30 Grevturegatan 30
STOCKHOLM

Specialitet:
Privatbindningar till låga priser.

Mot väggohyra

Att TIPTOP-
Lät de utmärta färd lämnar ett y-
stycke möbler med TIPTOP-
TIPTOPFODEN är enkl-
ligt. Beslutningen utfores och
uppläggningar länas.

Tekniska Fabrikerna TIP-TOP.
Stockholm 4 — Tel. S6. 187 05.

Frimärken

Stor illustr. prylstia Nr 58,
Pris 50 öre.
Satsprylstia gratis mot denna kupong.
A.-B. HARRY WENNBERG
H. K. H. Kronprinsens Högskolemöbler,
Drottninggatan 82 • STOCKHOLM

Clary Dahlström

Leg. Fältläk.
Dalagatan 25, Tel. 841 04, Kl. 10-2
KOPPING
Värk, svullnad i benen, kydda händer
och fötter, icke.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 • Tel. 866 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 • 73 17
GÖTGATAN 52 • 335 09

Vilket?

Naturligtvis **AMAFLOR**
Champoneringspulver

För stval Just
tom mörkt hår i paket à 35 öre.

JOHANNA BRUNSSONS VÅRSKOLA. Kungsg. 70, bis. (hörnet av Vasag.)
Vårskola av egen tillverkning, vävstolar, vävredskap, vävgarn, julstakar.

Julförsäljning

Maskineriet

behöver sina konstruktörer.

Av GUNNAR BESKOW.

slöa framhåller styrelsen vissa andra grupper, där sterilisering synes kunna komma ifråga: där försörjningsplikten synes en barnrik familj allt för tung, där bör läkaren ta hänsyn till den inverkan, som kommande havandeskap, förlösning och omvårdnad av det späda barnet kan få på moderns hälsotillstånd.

Moraliskt mindervärdiga kvinnor, som leva i sexuell promiskuitet och släta i världen en avkomma, som samhället i stor utsträckning får omhändertaga, och vilken under sin utveckling ofta visar sig vara på grund av psykiska defekter av ett eller annat slag från samhällets synpunkt föga önskvärd, utgöra en annan grupp. Likaså vissa manliga associa-tioner, element, arbetsvilliga, lösdrivare och vagabonder. Även ifråga om epileptici, fränsset den omstridda ärftrihetsynpunkten, finner styrelsen påtagliga sociala indikationer kunna i vissa fall föreligga till sterilisering. Slutligen erinrar styrelsen om vissa grupper av kroppssjuka som blödersjuka och vissa nervdande, där den ärftriga belastningen såväl så klarlagt att sterilisering är be-fogad.

Styrelsen framhåller med skärpa längre fram i sitt utlåtande att den godtagit även sociala indikationer såsom giltiga skäl för ett steriliseringsförfarande.

Vad formerna beträffar vill styrelsen fränräda, att en lag stiftas för steriliseringsförändring i allmänhet, då lagbestämmelser, som detaljerat reglera förutsättningar-na för sådant ingrepp kunna tänkas områda till större skada än nytta på ett område, där praxis under tillbörlig kontroll anvisar den bästa lösningen. Endast ifråga om sådana personer, hos vilka man ej kan förutsätta samtycke och insikt om ägårdens innebörd, föreslår styrelsen ett särskilt

Spengler säger i sin senaste bok, S att en av orsakerna till att i Västerlandet måste gå under år, att de födda ledarna, begävningsarna—som hittills huvudsakligen inriktat sig på det naturvetenskapliga-tekniska området, och där ästadkommit det enorma uppsvinget — på senare tid börja överge dessa områden. Om Spengler har rätt ifråga om själva iakttagelsen, har han här, enligt under-teknadns mening, skadat det hoppfullaste tecken på Västerlandets him-mel som det på länge varit någon förnuttat att se. (Att en ragna-röksprofet ser alla järtecken som olycksbådande är ju självklart.)

Det är nämligen oförklarligt att de senaste två århundradena — och därav framförlatt den sista tredjedelen — karakteriserats av en de kombinerat praktisk-teoretiska begävnin-garnas, d. v. s. de snaturliga ledar-nas, anriktning till de naturveten-

prövningsförfarande av styrelsens råttspyskiatriska nämnd.

Styrelsen föreslår anmälningsskyldighet till medicinalstyrelsen, som icke skulle innebära en granskning av det enskilda fallet, men giva styrelsen möjlighet att få en uppfattning om indikationernas tillämpning och med stöd av en större erfaren-het kunna taga initiativ till lagstiftning, om missbruk skulle visa sig uppstå och göra en lag erforderlig. Vidare förordas samråd mellan minst tvänne läkare, samt föreskrift att sterilisering endast finge företagas å offentlig sjukvårdsinrättning eller på godkänt enskilt sjukhem.

Medicinalstyrelsens i hög grad in-tressanta och beaktansvärda utlåtande finnes offentliggjort i num-rens 45, 46 och 48 av Svensk Läkartidning. Man kan endast uttala den förhoppning, att regeringen snarast möjligt se till att den i vårt land med så stort intresse omfattade steri-liseringsfrågan snarast möjligt löses efter dessa linjer.

En anordning av denna fråga efter medicinalstyrelsens program skulle även i hög grad underlätta lösandet av en annan ömtålig fråga på det socialhygieniska området. Nämligen de framkallade aborternas. Det nuvarande tillståndet på detta område omvittnas av alla omdömes-giltiga läkare som outhärdligt. Professor Boveri framhöll i ett föredrag vid 20:de allmänna läkarmötet i Stockholm 1930 bevisat av en staga för abortframkallning. I sitt till medicinalstyrelsen avgivna särskilda yttrande angående steriliseringsfrågan framhåller professor Boveri ytter-ligare det önskvärda, att en in-struktion även komme till stånd, i fråga om hur en läkare skall förhå-ra vid framkallning av missfall på medicinska eller andra indikationer. Sterilisering och abortframkallning mellan vilka det finnes ett visst natu-rligt sammanhang, säger han, måste ske efter samma principer.

De av medicinalstyrelsen framlag-da principerna för godtagandet från samhällets sida av sterilisering synes också kunna med fördel tillämpas vid uppdragandet av linjerna för Abortus provocatus. Även härvid-lag står vårt hopp till regeringens snara ingripande.

skaplig-tekniska livsområdena. På kort tid ha dessa begävnningar — naturvetenskaparnas, upptäckare och ingenjörer — byggt upp ett maski-neri för världsproduktionen, för mänsklighetens materiella lyckliggör-else, som skulle komma alla gån-ga tiders med förnödenhetsbristen väl-förtrogna folk att falla i paroxysmer.

Nå, men felet i systemet? Politi-kerna anses allmänt att felet är tek-nikernas-vetenskapsmännens: de ha ästadkommit ett alltför fulländat produktionsmaskineri.

Låt oss rent empiriskt utgå från världsstatuonen just nu; från det faktum, att världen går mot den största nödkris den hittills upplevat, endast på grund av ett alltför full-ändat produktionsmaskineri. Allt för fulländat nämligen, när det gäller den tekniska delen. Men produktions-systemet har inte bara en tek-nisk, utan också en samhällsstruk-turell, politisk-social sida. Jämvikten har störts av att de naturvetenskap-lig-tekniska specialisterna ästadkommit för mycket, ha gjort sin sak för bra. D. v. s. relativt taget, i jämfö-relse med de övriga specialisterna.

Ur dessa synpunkter är det jag tror det vore synnerligen hopfullt om Spengler hade rätt, i jämfö-relse med de övriga specialisterna.

Ur dessa synpunkter är det jag tror det vore synnerligen hopfullt om Spengler hade rätt, i jämfö-relse med de övriga specialisterna.

Häruv förklarar den slettrännäs-siga behandlingen av de världspoli-tiska frågorna, oförmågan att se friskt på fenomenen och tänka obe-roende av de vanemässiga tankeba-norna, som gör att diskussionen om hela världens mest vitala frågor kom-mer att röra sig kring oöverbärliga, om sekundäreffekter i stället för primära realiteter. Man har en kän-sla av att världen lider under en för-trovlighet; om och om igen frågar man sig: När de tekniska produk-tions- och fördelningsmöjligheterna är större än någonsin förr i histo-rien, när de mobiliserbara råvarutill-gångarna visar överskott, samtidigt som överflöd råder på arbetskraft, vad är det som hindrar att denna ar-betskraft helt utnyttjas för produktionen. Vad är i vägen, vad, vad?

Det som är i vägen är synbarligen inga natursvårigheter, inga tekniska ofullkomligheter. Det är gränser och politiska doktriner, finansiella principer och materiella skjellmu-rar: misstro och övertro — det är över huvud taget hela det fossila po-litiska systemets skelett som fastnat som spakar mellan hjulen i det tek-niska världsmaskineriet.

När diskussionen huvudsakligen rör sig om åtgärder av finanspolitisk art, rör den sig på ett område där dels lagarna ör ytterst ofullständigt kända och där sakkunskapen har diametralt motsatta uppfattningar om nästan varje åtgärds effekt, och där vidare endast sekundärfaktorer

spelar in. Hur ofantligt viktiga än de finansiella åtgärderna är, kommer man inte ifråga, att varje stats na-tionalekonomiska problem är en del av hela det världsökonomiska proble-met, och att detta i grunden är ett näringsgeografiskt problem. Endast ur denna teknisk-naturvetenskapliga, geografiska, synpunkt är problemet översiktligt, emedan man då rör sig med relativt fåtaliga, primära fakto-rer, av vilka den fundamentala är: naturtillgångarnas fördelning jämfört med befolkningsfördelningen. Detta näringsgeografiska betrak-telsesätt tillämpas och framföres av enstaka faktorn, till vilkas stånd-punkt den aktiva politiken emeller-tid tar ringa eller ingen hänsyn.

Men även andra än faktutbildade näringsgeografer borde kunna kom-ma till den vissheten, att för att en universell materiell levnadsstandard, vilken utnyttjar produkter från alla jordens olika produktionsgebit, skall kunna upprätthållas, fördras, att varje land kan ästadkomma ett produktionsöverskott med tillräckligt bytesvärde för den erforderliga im-porten. Detta överskott representerar dels råvaruvärde, dels förädlingsvärde (arbete). Om nu den produktions- och folkenhet som en stat utgör, äger ett råvaruvärde per capita som understiger det genom-snittliga, följer härav, att antingen dess genomsnittliga levnadsstandard måste bli lägre, eller att det måste öka bytesvärdet av sin genomsnitt-liga arbetsprestation per capita i motsvarande grad.

Men om nu, genom rationalisering av den tekniska produktionspro-cessen (utan motsvarande ökning av de stora massornas köpkraft), inom alla land ett överskott av arbetskraft uppstår, innebär detta, att intet land har behov av ett annats produktion, i den mån denna representerar ar-bete. Det enda importbehovet blir då råvaror, nämligen sådana råva-ror, vilka i det egna landet saknas eller endast kan ästadkommas i otill-räcklig mängd. Härav följer, att till-gången på råvaror (framförallt »speciella råvaror», av vilka väsent-ligt behov föreligger i flera andra produktiva stater) är den för lev-nadsstandardens viktigaste faktorn. Ett folk med mycket litet råvaruvär-de per capita blir i så fall — det må vara aldrig så arbetsamt — å priori tvingat till låg levnadsstandard.

Men om inte genom tillu industri-produktionens fria konkurrensförmå-ga hämmas — och än mer, om relativt underskott på arbetskraft före-ligger på andra håll — har ett sådant lands arbetsprodukt i sig bytesvär-de och genom ökning av produktion-kapaciteten eller genom kvali-tets- och specialarbete kan ett sådant folk öka bytesvärdet av sin arbetsex-port, och på så sätt mer eller mindre kompensera — kanske t. o. m. över-kompensera — sina bristande råva-

Trötta fötter behöva stödjas.

Låt inte ett par värkande trötta fötter förstöra jultidagen utan prova ut ett par fotstöd, som stöder fötterna på ett mjukt och behagligt sätt.

Ni kan med fullt förtroende vända Er till vår Wizard-fotspetsalist och låta hitta de bästa närmare visa Er det litta, bojiga Wizardfotstödet av handvalst läder och dels tala om för Er hur det verkar.

Fotspetsalisten, som kostnadsfritt står till Er tjänst med råd och upplysningar, träffas dagligen mellan 10—12, 1—5 e. m. Bestäm Er för redan i dag att tala med fotspetsalisten!

Långa trötta fötter i jul!
Wizard. Tel. Norr 31603.

Lagerrens
Kungsgatan 4, andra huset fr. Sturepl.

rutillgångar. Dess arbetsskicklighet och uppfinningsförmåga — d. v. s. väsentligen psykiska tillgångar — ingår här i exportvärdet.

Den europeiska stat som är det bästa exemplet härpå är naturrigtvis Tyskland.

Men om övriga stater omgårdar sig med tullmurar, vilka framförallt avse att förhindra import av indu-strivaror, d. v. s. arbete, och vilka endast lämna en knapp lucka för absolut nödvändiga exogenas råva-ror, innebär detta att en arbetsex-porterande stat får i det närmaste hela sin export förhindrad (vissa allmän nödvändiga, för denna stat säregna, industriella specialproduk-ter blir väl det enda undantaget), d. v. s. att den är hänvisad till självhus-håll. Härmed sänkes naturligtvis, och åtminstone förändras, under alla omständigheter dess levnads-standard; och om landets naturtill-gångar icke räcker till folkets för-sörjning med det nödvändigaste, framförallt om livsmedelsproduktio-nen är otillräcklig — som fallet är inom hela det mitteuropeiska bältet av industristater — måste antingen en stor del av befolkningen svälta (hjäta, eller utvandra, eller måste folket på något sätt spränga sin isole-ring — förvärva erforderliga natur-tillgångar, resp. träda i ekonomisk kommunikation med åtminstone ett tillräckligt råvaruöverskott och ar-betsbehov.

O rsaken till den protektionistiska epidemien är naturligtvis arbetslösheten. Det är möjligt att denna i vissa fall kan komma att minskas genom tullyskydd; men i så fall sker detta genom upptagande av i den fria konkurrensen icke livsüd-gliga produktionsformer, d. v. s. så-dan produktion som binder mer ar-bete än varans fria värde tillåter, varigenom åtminstone de reella varu-priserna stiga. Innebörderna är, att totala arbetslösheten utökas (och där-med genomsnittsarbetstiden per ar-betsdaglig individ), med bibehållen produktion, d. v. s. arbetslösheten

Vi stå till tjänst

BOKBINDERI

Holmströms Bokbinderi

Hamsngatan 34 b. g.
Rekommenderas för allt arbete inom bran-schen. Billiga priser. Snabb leverans.
Gediget arbete.
Ring 99 37 och vi hämta.

DAMKONFEKTION

OLGA SJÖGREN

DAMKONFEKTION
Timmermsgatan 13. Tel. S. 121 65.
Nyheter i enkla och finare klänningar,
jumper och beffor.

BRUDTJYSTYRSLAR

HEMINRENING.

Florentine Sigrid Olrog

Birger Jarlsngatan 37. Tel.: 2 145 56

Ateljé för Heminrening f

Försläning av Textilier, Konstnaker m. m.

KEM. TVÄTT. PRESSNING

Stockholms Pressningsanstalt

Karlavagnen 66, STOCKHOLM
Telefon O. 49 91.

Utför pressning, kemisk tvätt och färgning av damkläder. Arbetet utföres av fackman under garanti. Hämtas och hemsendes.

MODEAFFÄR

ESTER M. PERSSONS
MODE- & PÅLSAFFÄR

59 GOTGATAN 59 • Tel.: Sod. 301 69.
Obs! Inneh. av affären sedan år 1908.

Ada Nilsson

Luchs Reklamhoffe

Ida Norman = Skomagasin

Humlegårdsgatan 6 • Tel. 786 15

Rekommenderas

REPARATIONER UTFÖRAS

REELA VAROR Vid uppvisandet av denna annons lämnas 5 % rabatt LAGA PRISER

Lika rätt vid Runda Bordet.

Indiens Rundbordskonferens i London har efterträts av en liknande församling från Birma, vilken högtidligen öppnades i ett kungligt gemak i Överhuset av prins av Wales. Enligt Simonrapportens förslag, som också gillats av den indiska Rundbordskonferensen, skall Birma betraktas som skilt från Indien — och med egen konstitution. Konferensens uppgift är sålunda framförallt att uppnå enighet beträffande fastställandet av Birmas förhållande till England och till Indien. Självfallet vill Birma som självständigt part icke ha mindre självbestämmanderätt, än det skulle ha fått som en del av den Allindiska federationen.

Bland de birmanska sändebuden i London är en ung flicka, miss May Oung, den enda kvinnliga representanten vid konferensen. Hon är 26 år gammal, har tagit sin examen i Oxford, och tjänstgör som inspektör för en fliskskola i Birma. Hon har tidigare varit Birmas representant vid den Allindiska kvinnokonferensen, som hölls i år.

De som känna miss May Oung, skriver Tidevarvets medarbetare, Anna T. Nilsson, som under sommars lopp ofta sammanträffat vid henne i Genève, är alla intagna av hennes kloka, glada och vinnande sätt — hon är helt enkelt en ovanligt söt och begåvad ung flicka. Själv berättar fröken Oung, att hon vid fyra års ålder var så snittlivrika, att föräldrarna i sin förtryllning skickade henne i skola redan den femte spadå ålder. Skolarbetet passade henne utmärkt. Hon blev tidigt färdig med sina studier och har förvärvat sig vidsträckt intressen.

Miss May Oung uppträdde vid Londonkonferensen med ett anförande om kvinnornas ställning i hennes hemland. Hon talade om, att li-

ställigheten mellan könen där är fullständigt genomförd, intet land i världen kan uppvisa en så rättvist avvägd jämlikhet mellan man och hustru som i Birma. Från uteslutna tider ha kvinnorna åtnjutit stor frihet, likhet inför lagen och rätt till egendom. Deras ställning i socialt, ekonomiskt och politiskt avseende är

Fröken May Oung.

den fullnådiga medborgarens. De birmanska kvinnorna undanbe sig följaktligen varje slags förändring i sina villkor och önska självfallet bevara sin ställning även under de nya former, som en konstitutionsförändring kan komma att medföra för deras land.

Fogelstadsförbundarna i Stockholm

blevo kanske fört överraskade då de första veckan erhöilo kallelse till ett sammanträffande.

Edith Lindblom konstaterade därifrö genast i sitt hälsningsanförande på fördagskvällen, att en önskan, att kunna träffas lite oftare än vid årsmöten på Fogelstad, nog legat och grott på botten av varje Fogelstadsförbundares hjärta sedan länge, men att det nu skridit från tanke till handling egentligen berodde på att hon själv och en kamrat från Kvinnliga Kontoristföreningen för en vecka sedan haft tillfälle gästa Fogelstadsförbundarna i Norrköping — som numera ha regelbundna sammanträden — och därvid blivit så tilltalade av detta exempel att de beslutat sig för att försöka sätta i gång med något liknande så snart de kommit hem.

Beslut och handling äro tydligen ett i högre grad än hos andra hos dessa K. F.-kvinnor. De kallade på ett par Fogelstadskamrater, kallelsekort utskickades — och här voro vi nu för att överlägga om hurvida vi skulle träffas mera regelbundet än vid tillfällna på Fogelstad. Någon diskussion blev det inte, alla accepterade med förtjusning förslaget. Första mötet 1932 skall gå av stapeln lördagen den 6 februari och en permanent kommitté bestående av Thyra Holmstedt, Alfhild Kärström och Elsa Svartengren valdes att jämte en programkommitté, som väljes för varje gång, svara för föreläsningprogram och underhållning. Kortstyvet lades upp med detta, Stockholmskvinnors av ett faktum, ett litet forum att räkna med.

De som icke hade tillfälle att närvara men önska bliva kallade till nästa möte, kunna skicka sin adress och uppgift på årsars till Elsa Svartengren, S:t Eriksgatan 112, 5.

Sedan årendets ålts var expedierat hade man tillfälle leta till på sina egna

Läckert och hälsosamt
är smörgåbrödet
UPLANDSKUBBEN
! hygienisk förpackning hos Eder handlande
Undvik efterspargning!
Begär uttryckligen Uplandskubben!

MÖTESPLATSEN

Frälsekorset av Sveriges Föthskollärarinneförbund höll den 30. nov. 1931 sammanträde under ordförandeskap av fru Ester Forsberg. Fru Anna Jeppson gav en livlig och intressant skildring från sommarens ombudsamt i Malmö med redogörelse för de frågor, som äro förkommit.

Därefter behandlades av centralstyrelsen utslädda frågor. »Hur kan man på bästa sätt anordna undervisningen i sexualhygien i våra skolor?» Frågan inleddes av fru Anna Jeppson, och mötet beslutat att göra följande anordning. Upplysningverksamhet borde betrasas genom anordnande av föreläsningar av läkare dels för barnen i skolan (lämpliga klasser och dels för föräldrarna på föräldrarnas. Önskvärdt var, att liknande upplysningverksamhet bedroves av Humsmedföreningar, Socialdemokratiska kvinnoklubbar och andra föreningar för att skapa förtroende för frågan bland mödrarna. Ett annat önskan var, att den goda upplysningslitteratur, som redan finns, blev mera lättillgänglig genom billigare pris. Kretsens medlemmar beslutat att verka för ökad spridning av Tidningen Tidevarvet, som särskilt intresserar sig för denna fråga. Lärare Gösta Lindqvist inleddes frågan om skolbiblioteksverksamheten med en skild redogörelse för härvardens biblioteksorganisation och arbete. Därefter vidtog en livlig diskussion, varvid åtskilliga intressanta framfördes, särskilt rörande skolbibliotek.

Efteråt hölls samvinn.

Florida Holm, Pressambud.

kurskamrater och komotera att Hagar Olsson i sin artikel i en finsk tidning träffat rätt när hon skriver: »De kvinnor, unga som gamla, som lämna Fogelstad, för alla med sig en fläkt av gemenskapens anda...» (Hennes tillägg: »den anda, som skall skapa värdena äro nya man ju inte efter, även om man hoppas och tror att hon har rätt — det kunde ju se ut som skryll!»)

Efter den gemensamma téusen, som de kvinnliga kontoristernas husmoder dukat i julens tecken, sjöng Maj Sundén för sig och män hade ännu en stund att diskutera dagens frågor samt bese lokaliteterna.

Det hela hade skerligen inte gått att ordna så i en hast om inte initiativtagarna varit i den tyckliga ställningen att kunna erbjuda Fogelstadsförbundarna att samlas i Stockholms Kvinnliga Kontoristförenings nyrestaurerade och utvidgade lokaler vid Brunkebergstorg, som vi nu också hade tillfälle att bese. Det glädde en riktigt i själan att se vad som ändå kan åstadkommas genom samarbete. Där fanns rum för de kvinnliga kontoristernas kvällskurser i språk och stenografi, deras bridegvarvällar och sångövningar, här ha de matservering som förrests av deras egen hjusmor och i det charmanta klubbbrummet ett vällytt bibliotek med såväl svensk som utländsk litteratur. Allt detta har ordnats, organiserats och skapats från en ringa början genom frivilligt arbete — på de kvinnliga de haft över sedan förvärras betel för dagen utfört.

Vad gör det att det tjasas på den moderna kvinnan i litteraturen och på teatern — när de, som man möter i verkligheten, ha levande intressen!

E. S.

minskar eller försvinner; men det samma skulle kunna uppnås, utan omsättningshinderande tulla, genom en minskning av den individuella arbetstiden, så, att med bibehållen högproduktiv totalarbetsmängd det arbetslösa överskottet absorberades.

Med bibehållande av nuvarande samhällssystem — där varje egenomslöts arbetarfamilj i förhållande till samhället är som en råvaruets ståt i förhållande till värden i övrigt, d. v. s. endast har sin arbetsprestation att tillbyta sig förnödenheter för — vore den enklaste, snabbaste och mest överskådligt verkande åtgärden, att genom internationell

översenskommelse antingen nedsätta den lagstadgade maximala arbetstiden (per dag, vecka eller längre period), eller öta de yngre skiktens ut i den direkta produktionen, och i stället ge dem fortsett utbildning — eller kanske alla hetsi samverkan mellan båda metoderna. Det borde vara N. F.'s första och angelägnaste uppgift att samtidigt internationellt genomföra en sådan reform, och att i fortsättningen hålla ett snabbt arbetande specialorgan för att reglera denna arbetslöshedsgränssättning efter behov.

Men att denna tanke, framtröfd bl. a. vid den socialdemokratiska kon-

gressen i Wien i somras, under den närmaste tiden ens skulle upptagas till prövning, torde vara utslutet. Den är för saklig, bygger för mycket på de primära faktorerna. De finansiella övergångssvårigheterna — antingen den allmänna lönenivån skulle bibehållas och prisnivån till en början stiga, eller tvärt om — verkar synbarligen också alltför avskräckande; och det fastän vi redan i alla fall upplever finansiella svårigheter av samma art och grad — vilka dock icke äro följdrörelser till en allmän sänkningsreform, utan de första resultaten av en massa översenskommelse statliga säraktioner, av vilka var och en innebär en försämring för totaliteten.

Sållt icke England förstå, att när dess viktigaste naturtillgång, råmst kolet, minskar i värde, när dess arbetsprodukter bli allt mindre kvalitetsexklusiva och konkurrensfria, och koloniernas naturtillgångar — bortsett från separationsfrågan — allmer absorberas av koloniernas egen befolkning, moderlandets levnadsstandard måste nedsättas avsevärt och permanent — eller befolkningsöverskottet utviddas. Så länge imperiet består som ekonomisk enhet är väl dock Englands ställning endast relativt försvagad, och absolut taget förtägen god.

Men Tyskland? Ser man inte, att det tyska folket, råvarufattigt, ur självhushållningspunkt väsentligt överbefolkat, materiellt och psykiskt betungat, av industriellmullar katastrofalt beskrutet i sin arbetsexport, måste gå mot en katastrof, inte kan existera. Och att det självklara ekonomiska komplementet till Tyskland heter Ryssland, med dess enorma råvarutillgångar och trängande maskin- och exportbehov. Och att vä-

gen till deras politisk-ekonomiska förening går via tysk revolution och sannolikt allmänt öst-mellanuropeiskt krig.

Skulle icke apostoliska successionen i de västerländska staternas världs-politiska handlande först brytas genom allmän revolution — vi byttas näste den, med en naturlags nödvändighet.

Skulle målet inte kunna nås utan hekatomber av blodofertelse? Ut från de funna förutsättningarna ligger konsekvenserna klara:

Idt några utvalda representanter för de mänskliga som skapat, och äro direkt verkamma i, den nutidiga tekniska produktionen, också sköta det maskineri de byggt upp, behålla det ekonomiska världsproblemet på samma sätt som de skulle behandla varje annat likvärdigt teknisk-vetenskapligt problem. Om i varje lokalt tillfälle, låt oss säga en tremannakommitté, bestående av en naturvetare, t. ex. en näringsgeograf, en tekniker och en industriarbetare, och dessa kommittéer, efter ett halvårs förberedelse (varunder de naturligtvis skulle ha öbergånsat till-

gång till kompletterande expertis), länge diktatorisk myndighet, var och en i sitt land, och i gemensamt internationellt plenum alltså hade möjlighet att utan ratificering fatta bindande beslut, skulle det sannolikt icke dröja länge förrän maskineriet var i gång.

Man kan naturligtvis hysa synnerligen berättigade tvivel på att den öbergånsade teknisk-materiella kulturrevolutionen har något egenvärde som mål för mänskligheten. Man kan, från den biologiska utgångspunkten, att evolutionens faktiska inbend är utveckling av allt rikare psykiskt liv, diskutera vid vilken materiell standard optimum ligger. Men så länge en stor del av mänskligheten lever under den materiella standard som kallas svältgränsen — för att inte tala om de massor som trots alla skiljeklasser menigas med visshet lever under den psykiskt kulturymiska standarden — kan väl knappast några sådana argument anföras mot skyldigheten att fortast möjligt skilja reorganisera det materiella produktions- och fördelningsmaskineriet.

Gunnar Beskow.

ett litterärt verk, ett av de stoltaste

och mest inspirerade i modern engelsk vitterhet. Det är en gigantisk kraft i stridskildringarna, en patetisk välgiltighet, en monumental komposition, en underbart fast och åskådlig stil, det är en rad rent litterära egenskaper som göra denna bok så fullständigt enastående.»

Fil. dr Knut Hagberg i Nya Dagligt Allehanda om

WINSTON S. CHURCHILL
VÄRLDSKRISEN
1911—1918
SKOGLUNDS BOCKER

Det nya Reisen
Skuggåren 12—14, Stockholm.
Tel. Nannansorg. Hotell Reisen.
Det modernaste Hotellet och ett av de billigaste!
Pris för enkelrum Kr. 6.50; för dubbelrum, därvid endast i bädd användas, 6.50, tillägg för överflödet i bädd 3.00; tillägg för bad, utbytt eller besatt, 2.50. Beträdningsavgiften på räkningen.
Direktion: S. A. R. A.

Mänskliga dokument. "Jag har varit en tjuv".

När Katherine Mansfield, den kända engelska författarinnan, ville berömma en bok, sade hon: »Den är varm, den är levande, den andas». Detta ordomöte synes mig tillämpligt på en egenartad modernistisk bok, som nyligen utkommit, *Feberboken* av Mimmi Palm. Författarnamnet är utan tvivel en pseudonym. Stil och synsätt på minna om Sara Sand, som fört framträtt med originella arbeten inom prosa och lyrik. *Feberboken* är en samling dagboksanteckningar och brev. Författarinnan har upplevat det hela alltför intensivt för att orka riva upp det och väva om det. »Fabelur orkar jag inte. Varför arrangera? Man mister i liv precis vad man vinner i komposition». Hennes anteckningar ha kvar hela sin omedelbarhet, och sedan man övernunnit den känsla av indiskretion, man erfar vid läsningen av andra brev och dagböcker, fångas man av deras originalitet och intensitet.

Dagboks författarinnan är en ung kvinna i 30-årsåldern, en utpräglad konstnärsnatur, som måste »kasta en lassio kring den vida handling» av varje händelse, varje intryck, och samla den till litterärt förordsmaterial. Hon har en stark känsla av sin egenart. »Varför finner jag aldrig någon, som är lik mig? Ingen skapades i samma stund att tona med mig. Det är därför jag ljuder på en gång av melodi och ensamhet som ett solo. — Egenart och avskildhet har kommit på min lott. Jag fångar min kunskap ur ett element som ingen känner utan jag.» Hon leker djärt och självsjälvligt med orden och har ingen respekt för deras gamla »helig», tungt hopsmidda sammanhang». Hon längtar efter innerlighet och ursprunglighet i stället för rutin och schabloner på alla områden. Hennes reflexioner röra icke blott kärleken och konsten utan även andra livsområden. När man läst boken, ser man hennes senaste framför sig, »med skiftningar i stället för linjer», oroligt som skuggorna kring öppen ekd.

Bokens huvudmotiv är skildringen av hennes kärlek till en ung modernistisk diktare, Hugo L. Han är skildrad med utomordentligt liv. Han skriver dikter, frambraxtränder som ljusreklamer, han vill glömma alla föregående böcker, alla förebilder, alla klassiska riktlinjer och skapa något nytt — en dynamisk symfonisk ord, som tolkar själva det moderna livets väsen. Han ger de »gamla, neruttagna orden nya ställfjädrar». Han lever intensivt, genom varje por, som om han badade i liv. Gentemot honom känner hon sig, som om hon »levde inkruken under huden i en vrå av kroppens». Han

vill lära henne att leva, att känna. »Å, du måste lära dig denna känslens hemlighet. Livets puls, som vibrerar och sjunger under ens fingertoppar.» Deras kärlek slutar i tragik. Hon är för intellektuell, för differentierad för honom. Han behövs vilja ut och hämta kraft hos hennes kvinna av enklare andlig struktur.

Feberboken har sitt värde icke blott genom de levande bilderna av huvudpersonerna, utan också genom den intensiva skildringen av kvinnans lidelse och hennes kval och ovisshet, när mannen glider ifrån henne. Boken har även intresse genom sin förkunneelse av det spontana livets rätt gentemot det mekaniska och i schabloner stelnade. »Man utsläcker tingens liv för att meddela dem som kunskap.» Medvetandet belastas med massor av fakta. »Det när inte längre fram till vattenställen för att förnya sig. — Människorna borde ha förmåga att koppla av det socialt-tekniska livsförloppet och njuta livets egen strålning som ett solbad.» Hugos brev genomandras av en strålände livsdyrkan och känsla av enhet med livet inrersta brustande källor av spontan kraft, prunant lycka. Man kan icke läsa hans lovsnåger till livet utan att tänka på den engelske livsdyrkan Dr. H. Lawrence, vars namn också flera gånger nämnes.

»Det är arbete av Lawrence, novellsamlingen *England*, my *England*, nyligen utkommit i svensk översättning under titeln *Da röde vid mig*, skall jag beröra denna med några ord. Av de däri förekommande novellerna är särskilt *England*, samt *England*, *Simson* och *Delila* samt *Den blinde mannen* karakteristiska för Lawrence. I den förstnämnda får man ett godt prov på Lawrence's kärlek till naturen och förmåga att fånga dess liv och färg i bilder av doftande, daggvät friskt. Bilderna av människor är också mindre levande: Winnifred, sprudlande av livstukt, kraftig, energisk, strålände, och hennes man Eggbert, med en stark och smidig kropp men utan vilja, utan energi. Deras äktenskap blir till slut en tragedi. *Simson* och *Delila* är en praktfull, dramatisk laddad skildring av en gravarbetare, som efter 15 år i Amerikas återvänd till sin hustru och vinner henne tillbaka efter våldsam kamp.

»Den blinde manns» skildrar en man, som i kriget blir svårt sårad och återvänd blind. Med utomordentligt suggestiv konst skildras nu, huru han lever i en värld av mörker, genomflammad av kärlekens extas, tillsammans med hustrun. Så småningom märker han knappast längre, att han är blind. Han återöppnar sin värld med känslan. »Han

Det var diskussion i Eulalias ungdomstid. Tio flickor talade i mun på varann och det var nästan omöjligt att få en syl i vildret. Slutligen steg Eulalia själv upp, talade och sade: Jag utnämner mig själv till ordförande för ingen annan gör det. Var och en får i tur och ordning tala om sina livsvisdomar till allmän uppbyggelse. Det skall vara ordning och reda i allt.

Varpå larmet så småningom saktade av. Anledningen till den livliga debatten var Sigrid Siwertz pjäs »Jag har varit en tjuv.»

— Hela pjäsen från början till slut är ologisk och fönjig, började Märta som först fick ordet. Den går ut på att visa hur den stackars kvinnan blir överensvoren och utom sig för att hon inte har en man men — människans var ju gift! Att hon råkade vara det med en schajas skulle väl ha gjort att hon struntat i mannen och helt gått upp i sitt arbete, eftersom han samtidigt ville framställa henne som en intellektuell typ! Hett inkonsekvent gör han henne emellertid led vid arbetet. Och låter emancipationen föra henne in i en återvändsgränd, gör henne trött och fattig. Varför inte i stället skildra henne som en ärligt strävande medborgare, som känner sig lycklig över att fylla en uppgitt — framställa henne som en sund kvinna som varken är särskilt över- eller underlägsen mannen? Varför skall hon nödvändigt behöva bli så förfärligt utdelad med en massa komplex och sånt där?

— Ja, det är som förgjort, utbrast Eva. Antingen ska vi sitta i köket med mannen full av ungar eller så ska vi bli

förskote inte komma ihåg och ville inte föreställa sig, hur tingen sett ut.» *Han känner dem*, och denna direkta kontakt med tingen skänker honom efter hand allt rikare, allt mera förinade förmönelser av livets sköhet.

Lawrence, den fattige gruvarbetaren, som föddes 1885 och dog i lungsjukdom 1930, anses för närvarande som en av dem, vilka starkast påverkat modern litteratur och livsåskådning. I utlandet liksom här i Sverige står hans namn i medelpunkten för intresse och diskussion. Hans produktion är av mycket ojämnt värde och saknar icke sjukliga drag. Nyligen har en stor monografi över honom utgivits av John Middleton Murry, som en tid var hans vän. Murry liknas många andra, som känt Lawrence, framhåller hans betydande och enastående personlighet och hans underbara, flammande kärlek till allt levande. Men Murry går också med en hänsynslöshet, som blivit mycket omdiskuterad, in på de sjuka dragen i hans själsliv.

Huru därmed än må vara, är det obestridligt, att Lawrence tillfört litteraturen många friska värden, en strålände kärlek till livet och samkänsla med allt levande, en intensiv upplevelse av den animala, spontana livskänslan såsom ren lycka, och en förtjning och intensifiering av sinnesintrycken, så att man förmörmer, som poeten i *Feberboken* säger, »livets puls, som vibrerar och sjunger under ens fingertoppar.»

Mimmi Palm: *Feberboken*. Bonniers Pris: 3:75 kr.
Dr. H. Lawrence: *Da röde vid mig*. Tidens förlag. Pris: 4:75 kr.

sterial! Från den äa ytterligheten till den andra. Råkar man tycka om siff jobb så bums måste man göra oss till någon ting förkviat och excentrisk!

— Nej, jag tycker att pjäsen är psykologiskt sann, förklarar Kajsa, så till vida att kvinnan i motsats till mannen — som genast ränner ästad och blir kvinnohötare så snart han blir besviken — fortsätter att söka efter den rätte. Där finns många detaljsanningar. T. ex. den där amuseen typen som kommer in och säger: Jag har varit här på biblioteket i tjugu år. Nu står jag inte ut längre. Jag har försplittat mitt liv.

Och så blir det ett hysteriskt sammanbrott. I sin ungdom hade hon inte haft råd att göra sig fin för mannen och så har hon stelnat i formerna, blivit en maskin och — även hon har varit en tjuv mot sig själv. Den typen är säll.

— Nej, jag tycker den där amuseen typen är förlegad. Ovidenligt! Mamen betraktar sin 20-åriga yrkestjänst som en äktningvärd handling, han är stolt. Varför skulle inte kvinnan kunna känna likadant? Varför skall hon behöva tycka att arbetet är en sån livsolycka! Den här amuseen har kommit på fel plats helt enkelt. Om hon varit det minsta psykologiskt intresserad skulle arbetet på biblioteket ha roat henne, där så mycket människor kommo och gingo.

Åsch, jag tycker att författaren generaliserar en misslyckad typ. Lydia Weiler representerar inte någon sann kvinnotyp i den här pjäsen, för då skulle man säkert inte haft så svårt att komma till kärlet med henne. För mej kunde hon gärna ha fått dimpa ner från takertrassen — hennes tragik grep inte ett spår! Det är precis som om författaren tagit sig en titt på dessa målade, slanka flickor och sen gått hem och konstruerat upp en typ utan att lära känna dem inifrån. Tänk om vi skulle ta och förlåtta pjäser själva och börja förlöjliga ungar-känslan med alla deras komplex! Herregud vilket stoff! »Nåtundens osunda heretyp!» Jag tror att kvinnan var bra mycket osundare för. När du blir i alla fall ut så att vinden får blåsa på henne!

— Vad är det ni diskutera så intensivt? Jag tyckte det var om en kvinna som var gift och inte hade någon man...?

— Sch! Ordning med frågorna.

— Siwertz söker i mitt tycke vrida tillbaka utvecklingen med ironi, återtog den föregående talaren. Han vill tvinga oss tillbaka till köttgrötor och 12-barasystemet. Jag tycker inte det är ett smack underligt att kvinnan strejkar mot traditionerna. Hon har sett för många offer på modernskapsaltret.

— Ja, vidder Amalia som nu intelligen fått ordet, och så vill författaren mot slutet av pjäsen göra henne till en svaaglig, kändande kvinna, men var har han gjort av mannen som »skulle Åstadiomna detta hos henne? Eftersom pjäsen skall vara en protest mot kvinnan utan man, så skulle väl mannen ha varit den som omvänt henne. I stället rusar hon vid upptäkten av att hennes har ett barn blint iväg efter detta och mannen får fortfarande förbli ett bihang. Det kom mig absolut att tänka på en gammal tant som störtar iväg och skaffar sig en hund.

— Skall en kvinna bli harmonisk utan man, uttrade Marianne vägnande, så måste hon ha ett självständigt, klart intellekt för att kunna möta livets svårigheter och själva hjälpa dem. Om kvinnan nedlade llet av all den energi och de kostnader hon nu slossar på infångandet av en karl, på ett yrke i stället, så bleve hon både oberoende och nöjd med sig själv. Sen kunde hon ju följa mannens exempel och vid sidan av yrket ha motparten som ett kinstloppus, ett medel att fullkomna harmonien, eller med andra ord ha

3:de upplagan

Temple Thurston

Anne

Ett livsöde

Ingen kan stå likgiltig inför denna skildring av en finnas kamp för att finna klarhet över sin ställning till livet, till kärleken och till Gud.

»En synnerligen fin och livsvärd bok som går på djupet utan att vara tung.»

Carl Larsson i By.

»Boken har utomordentligt intresse och otvivelaktigt värde som document humanum. Författaren har sin styrka i karaktärsteckningen och för fram ett helt galleri individuellt och säkert tecknade typer från olika samhällsklasser. Boken verkar förunderligt sann och levande.»

Victor Starfelt, Finnsret.

HÖKERBERGS

Gustaf Hellström:

Carl Heribert Malmros

Torsten Fogelqvist skriver i D. N.:

»Den är en uppgörelse både med tiden och samhället. Den är varken pastösk eller sentimental. Den är human och sann. Ironi och medkänsla i förening ha gjort den till ett mänskligt dokument.»

7:50

BONNIERS

2 NYA BÖCKER!

Gaby Gyberg: EN KVINNA: Pris kr. 3:50.

— en sjungande författargälföde — Vi böja oss för det mod, den bäres av —

General Paul von Schoenich: MIN UPPGÖRELSE MED MILITÄRISMEN: Pris kr. 2:—.

Från tyskan av Fil. Dr. G. Bohlin. — en sällsynt fängslände, en sällsynt lärorik och nyttig bok —

Böckerna erhållas i bokhandeln eller direkt från vårt förlag. FREDENS FÖRLAG, Kamnårgatan 38, Stockholm.

PRESENTKORT

TIDENSVARVET

1932

Mimmi Palm: *Feberboken*. Bonniers Pris: 3:75 kr.
Dr. H. Lawrence: *Da röde vid mig*. Tidens förlag. Pris: 4:75 kr.

mannen som en andra fast punkt i tillvaron. Då skulle det inte längre behöva stå så blottställd när mannen sviker henne.

En resolution antogs — med endast ett par rösters lant motstånd: »Författare som önskar få uppförd pjäs, vari nutidskänslan ventileras, på svensk scen, vare skyldig, att hellre söka uppmärksamma förordmjuka, hellre uppbygga än nedrivna.»

Brautten.

”Kvinnan är stor”.

I en förtäfflig artikel har Vagabonden i bokst sin längtan att i levande bild få träffa åtminstone ett exemplar av den moderna kvinnans sköna och utpräglade i den nyaste litteraturen. Damen, som är fräkningslös och lockande, kall och het, grovt och ändå hon, intelligent, självständig yrkeskvinna och samtidigt steril vampyr som längtar efter förlösning.

Jag har för min blögsamma del en annan önskan som bränner i mig efter litet läsning av sångens nya romaner. Antagligen är den lika omöjlig i sitt slag som Vagabondens, men önska kan man ju alltid. Jag skulle vilja träffa en förlätare som visste att kvinnor önskar människor och fattat första stövelsen av de problem som den moderna tillvaron upptäffer för dem. Han skulle inte smickra och idealisera, men han skulle heller inte karriera med särskild avseende till så, något att spotta på.

Men om inte ett under inträffar får jag knapp till uppleva detta. De yngre förlätare som mig nämligen ingen anledning att vänta något sådant, tvärtom. De ha just upptäckt kvinnans sexuella och öron från vettet efter utått uppfattat.

Den verkar en smula darrat ut från i fjol på oss andra, men det veta de icke. Erik Auklund, som förestår en av bekvämd ung man, kallar sin roman av i höst *Kvinnan är stor*. Den troligt kunde duga på flera av de unga förlätarens bänkar. Kvinnan är stor, besvärande äro, för icke bara Auklund utan även Vårslund, Stolpe, Hammenberg. Hon är irriterande och svårskött, alltför tillitvunnen och alltför pochande, trestaka och bråkig. Hon börjar sitt erotiska liv för tidigt, håller i för litet, slutar för sent. De unga herrarna äro rädslösa. Det är sent att man blir i någon mån avväpnad av Hammenberg och Vårslund för deras barnliga drömmar skall om den riktigt låga tröken, höjd över vardagens lideliga frustrationer, Den stolta lyxkvinna som man måste bli direktör för att få äga.

Men, men, när man är äldrig med boktraven och funderar på vad man läst skriver man ändå att förlätarens enbarmiga moderna kvinna gått en på nervens. Så mycket sidor, så mycket ord och hovudtryck och så liten sanning om det sammankång i vilket de enstaka kvinnorna äro insatta i en tillvaro som medan den hastigt förvandlas, ger allt mindre plats och uppgift åt kvinnorna.

Mina unga herrar, ni ha mycket goda ljuden och mycket ambition. Men ni behöva vänja er av med föreställningen i Hågerlunds psykologiska. Ni behöva lära er något överblick, barnhärlighet och månsklighet. Det är sant, att Era äldre kolleger, Strindberg o. s. v. icke alla äro föredömliga. Det är också sant att ni riskera att uti i livet stöta på mycket provokanta och farliga exemplar av kvinnolikhet. Men gör er bevärd att se er om smula. Livet är rit, det har många sidor, det bljuder på otändliga variationer av kvinnor som av män. Det

Hos sjömännen på Ekered.

Tidevarvets medarbetare här gjort ett besök ute på Ekered, för att för denna lednings läsare kunna berättas något om, hur fru Rut Adler ordnat det för de 20 arbetslösa sjömän, hon inbjudit till de 30 månaders kurs ute på sin gård. De rent yngre koncernerna av fru Adlers initiativ äro förmodligen redan kända, och ha väl varit berättigt intressanta.

När jag med Rut Adler vid raten, rullar landvägen söder ut mot Ekered, passar jag på att få höra lite om hennes erfarenheter och hennes planer. Det är mig inte obehag, att hon länge drömt om, att göra Ekered till en skola, ett studium, där vuxna människor skulle kunna få tid och arbetsutrymme att ta sig med de behoven livet fört i deras väg. Så har denna försäkrings kris kommit med dess massarbetslöshet, som i en hamnstad som Göteborg, försatt bl. a. skolar av sjöman utan arbete och existensmönklighet. Önskan att i en sådan situation kunna få ge ett handtag kan då ha förmållits med den underliggande sjuupå, att få försöka med en skola. Rut Adler bekräftar vår förfrågan, att jag är på rätt spår, och att just så har hennes initiativ kommit till. Hon får därför i utbyte mot den tjänst, hon erbjuder i tillfälle att göra, gengävar av erfarenhet, nödvändiga följande idén om skolan på Ekered ska kunna förverkligas. Gåvor och gengävar tillåtelse vänskapen, säger ordspråket och därmed avvarjes ju varje biton av värdighet, som är främmande för en i radikal samhällsändring som Rut Adlers.

Vi komma ut i lagom till kafjedags kl. 4 och vi bänka oss alla kring det stora kafjebordet i matsalen. Efter kaffet kl. 5 skall red. Stefan Ojeflund fortsätta sin serie om Fackförenings-kunskap.

I pausen mellan kaffet och föreläsningen passar jag på att få reda på litet om schema och arbetet i övrigt. Engelska intar en dominerande plats, vilket ju passar utmärkt, när det gäller yrkesmän, som ha till uppgift att bevara världshälsan. Så kommer läsning, räkning och svenska skott ett par timmar vardera på vecka. Läsningen utgöres av ledningsläsning, som oftast öskot ger stoff till diskussionsövningar. Vidare upptager schemat näringsgeografi och socialökonomi. I arbetsordningen ingår även möstesteknik, fackförenings-kunskap, socialism jämte lagfrågor och organisationsfrågor, samt särskild hänsyn tagen till sjöflokets särskilda behov. En läkare, dr. Olof Jonsson, har ställt sig till förfogande för en synnerligen instruktiv serie föreläsningar om könsjukdomarna. Förelärrinnan Elin Wägner har skildrat Gandhi och indiens frihetskamp. Dessutom planerar man, att om möjligt ta upp litet stats- och kommunalkunskap, samt anordna en diskussion i nykterhetsfrågan. Denna senare har en nykterhetsövning i trakten åtagit sig att arrangera.

Vad som ligger fru Adler särskilt nära skall förtäffa, bör helst komma över den föreläsning om kvinnorna, som de vita ha om kineserna och kineserna om de vita: att de äro precis likadana, lika främmande och omänskliga, den ena miljöns som den andra.

Derint.

om hjärtat att intressera deltagarna för, är Nationernas förbund och dess uppgift och internationella spörsmål i allmänhet. En hel del studierebete har därför ägnats åt dessa saker. Och när nu deltagarna få till uppgift att behandla det stoff de arbetat med, ha ett par av dessa uppgifter till ämne exempelvis: Nationernas förbund, Mandatsystemet o. s. v. Andra uppgifter ha att behandla direkta yrkesangelägenheter, i. ex. Sjömännens arbetsförmedling.

Det praktiska arbetet, som utgör ett mellanslag mellan det teoretiska, har varit arbete som förosäkrats av den gemensamma hushållningen, såsom tvätt, städning, vedhugning, strykning, reparationsarbeten m. m. I köket reparerar fröken Lund med biträde en kok, som av sjömansorganisations utskickats som hjälp. Dessutom avdelas varje dag 3 man som handräddning i köket.

Deltagarna i kursen ha uttagits av Sjömansunionen och Eldareunionen och består till lika delar av äldre och däckstolk, tillsammans 20 till antalet.

Just som vi är färdiga att gå ner till red. Ojeflunds lektion, kommer ett bud, som man i en skola upbyggd på trivliga krafter måste ta med i räkningen. Red. Ojeflund har blivit förhindrad. Nu gäller det att linna något annat till det utsatta skoldagen. En av kvällsordnarna innehåller referat av ett föredrag, som kunde bli utgångspunkt för diskussion. Det är ett föredrag hållet av red. Sven Backlund inför Malmö arbetarkommun och behandlande Det kapitalistiska systemet och den ekonomiska krisen. Föredragshållaren ställde upp till bevarande frågan, om socialdemokratien nu, i en kris för det kapitalistiska systemet, är beredd att överta produktionsmedlen för socialistisk planhushållning. Red. Backlund bevarade frågan nekande och motiverade utförligt detta sitt svar.

Vi samlas åter omkring det långa bordet i matsalen, som inom parentes sagt är sig lik, utom att porträtt och tavlor ha fått ge vika för geografiska kartor. Fru Adler och en av deltagarna dela upp artikeln emellan sig för högläsning. Och så vidtager meningssubytet, som blir synnerligen livligt och pågår till kvällen kl. 7.

Fru Adler och underretnet stå på red. Backlunds sida i diskussionen mellan övriga i meningssubytet deltagande hävda socialdemokratiens möjlighet och prikt att omedelbart överta produktionsmedlen. Det står som en värdic fram utom diskussionen, vilken fruktansvärd kärtskada i samhällsstrukturen arbetslösheten är.

Om våra ledare icke våga ta risiken att ösa skalfin om andra ledare, "Här lunge ska vi vänta", "Vi kan inte utvärda längre, så", "Den som är utan arbete, känner sig flyttad utanför samhället och samhällets gemenskap, utan del i de förtelare och det skydd det erbjuder. Det är där arbetslöshetsens samhällsbara ligger. Den världsskapliga samvaron, gemenskapen i studierbete, den frikadade miljön, visserligen tillfälligt, men för flertalet deltagare sträckande sig snart två månader bakåt i tiden, de äro maktlösa, när det gäller att överbrygga den klyfta, som arbetslöshetens fruk-

Svenska kvinnors Vänsterförbund.

Svenska Kvinnors Vänsterförbunds Centralstyrelsemedlem och Landsömedlem ägor rum i Stockholm lördagen den 9 och söndagen den 10 januari 1932. Lokal blir Arsta, Smålandsgatan 20. Det preliminära programmet upptar, utom nödeshöfhandlingar, diskussioner om *gift kvinnans nationalitet samt omtyndgas ställning till läsdärvärdig*, med inledningsföredrag av advokat Elisabeth Nilsson och fröken Kerstin Hesselgren. Vidare förekomna diskussioner över aktuella ekonomiska frågor, *den ekonomiska världskrisen, frihandlet och jordfrågorna*, diskussionen om den sistnämnda inledes av fröken Elisabeth Tamm. Fru Elin Wägner och fru Ellen Hagen ta om *arrangementskonferensen i Genève och fru Helga Sjöstrom* samt fröken Greta Cardell inleda en diskussion om *medborgarskåns och intress*.

Kvällen den 9 januari äger samkväm rum på Arsta för mötesdeltagarna.

Kalendrar.

Nationelltemperandören utger i år för åttonde gången i samarbete med Godtemplarorden, Sveriges Ribbansordning och Nykterhetsorden. Verandt den förtäffliga uppslagsbok för ideellt och socialt arbete, vilken blivit känd och uppskattad som *Nykterhetsförbundets Kalender*. Utom en utförlig och översäddig avdelning för svenska folkrörelser, fackliga, nykterhets-, freds-, idrotts- och andra sammanfattningar samt en del närings- och socialstatistik m. m. innehåller kalendern flera aktuella artiklar särskilt från nykterhets- och alkohollagstiftningens områden. Under rubriken *Värdlöpare* skildras tre svenska gestalter, *Nelsson Beklow* av Gilla Hammar, *Fabian Månsson* av Heimer Wahlund samt *Elin Wägner* av Elisabeth Tamm.

Priset är Kr. 2:50.

Federativa förtag utger också i år — trettioende årgången — sin väl redigerade *Arbetskalendern*. Vården på ca 300 sidor erbjuder flera avsedda och aktuella innehåll. Statistik och redogörelser från arbetsmarknaden och arbetarrörelser i skilda länder, olika artiklar om vägvesande, motortrafik och sjöfart m. m., dessutom ett stort antal kulturhistoriska skrifter och biografier öfva Arbetskalendern 1932 till en värdefull uppslagsbok.

Priset är kr. 2:50.

tansvärda upplevelse framskapat! Här hjälper ingen argumentering här duger endast arbete och trygghet.

Efter kvällsmat till kojningsdags är man sällsamt med förberedelse till morgondagens arbete och med enskild samvaro. Medan vi sitta några stycken i samspråk, går än den ene än den andre fram till svarta tavlan med sin anteckningsbok. Det är tydligen morgondagens läxa, som behöver prepareras.

En dag är till ändå, som så många andra. Ett stickprov ur en rad dagar! Lik alla andra, olika alla andra, det beror på hurdana ögon, vi se med.

C-II.

Till Tidevarvets prenumeranter att observera.

På det att Tidevarvet utan avbrott skall komma till Eder från 1932 äro början, uppskjut jcke ett lösende till Ett postkort särskilt pränumerationblankett, vederbörligen ifylld. Pränumerationsspriset är som förtut 6 kr. pr. år. Möjlighet finnes att pränumera för halvt år 3 kr. men vi erinra om det såd som skickas Tidevarvet med varje helårspränumeration.

Prentkort returneras på Tidevarvets expedition, Sjöslupan 1-3, STOCKHOLM 2.

För all revision från expeditionen erinras om

Tidevarvets postgironummer

1544

Blaga medförl.

till julbaket

vill man ha ett verkligt bra mjöl. Kooperativas är framställt med särskild omsorg. Hundruntentals bauerövar över hela landet använda gjerna det bakkräftiga, glutsrika mjölet från kooperativas egna kvarnar. De få ett utmärkt påbröd och lätta jul-käkar och finns de som, att julpengarna bli dryga med

kooperativas mjöl

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon N. 48 42. Mottagningstid 10-12.
EXPEDITION:
Telefon 152 43.
Kontortid kl. 10-12 i. m., 1-4 e. m. Postgiron 1544.
PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:—, kvartal kr. 1:50. Lösaummer 15 öre.
ANNONSPRIS:
Text 25 öre per millimeter.

Stockholm = 1931
Zetterlund & Thelander, Boktryckeri-A.-B.

Två år å rad har det redan kl. 3 varit
SLUTSÅLT
i de flesta stånden på
SKANSKENS JULMARKNAD
Passa på i år med detsamma den öppnas
kl. 1. Sönd. den 13 dec. kl. 1.

Aderbräcksstrumpor

MAGGUDLAR
BRÄCKBAND
BARNVÅGAR
skälar och utövers.

31 Regeringsgatan 31